

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

2. Obezbediti univerzalno osnovno obrazovanje
3. Ujednačiti obuhvat dečaka i devojčica na svim obrazovnim nivoima do 2015. godine (Milenijumska deklaracija Njujork 2000. god)

1. Poboljšati brigu o deci i omogućiti uključivanje dece u ranom detinjstvu u obrazovni sistem
2. Obezbediti potpuno besplatan pristup kvalitetnom osnovnom obrazovanju
3. Promovisati učenje i životne sposobnosti mladih i odraslih
4. Dostići nivo od 50% pismenosti odraslih
5. Dostići rodni paritet do 2005. i rodnu ravnopravnost u obrazovanju do 2015.
6. Poboljšati sve aspekte kvalitetnog obrazovanja.
(„Obrazovanje za sve“- Svetski obrazovni forum Dakar 2000. godine)

UZ 5. OKTOBAR – SVETSKI DAN NASTAVNIKA „Podržimo nastavnike“

- Iz sveta signal za uzbunu – nepismen svaki peti
- U Srbiji - nepismen svaki drugi

Svetski dan nastavnika obeležava se od 1994. godine svakog 5. oktobra. To je značajan dan u kalendaru čitave obrazovne zajednice. Obeležava se širom sveta i značajan je kao mogućnost da se slavi prosvetna profesija i pruži podrška nastavnicima u naporima da osposobe ljude za izgradnju boljeg sveta.

Tema ovogodišnjeg Svetskog dana nastavnika je: „Podržimo nastavnike“. Svim glavnim činiocima u prosveti jasna je ključna uloga nastavnika u preobražaju života učenika na svim nivoima obrazovanja. Taj dan biće i prilika da se razmisli o teškom ekonomskom i socijalnom kontekstu u kojem nastavnici rade, ali i da se nađu načini da im

*U svetu 775 miliona nepismenih, većina žene
U svetu danas ima 775 miliona nepismenih ljudi, koji ne znaju ni da čitaju ni da pišu, upozorila je organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESKO). Žene čine većinu nepismenih, skoro dve trećine. Najviše nepismenih živi u južnoj i istočnoj Aziji i u Africi. U izveštaju povodom Međunarodnog dana pismenosti, 8. septembra, UNESKO procenjuje da su oružani sukobi glavni razlog za veliki broj nepismenih u svetu pošto se u ratu, kako navodi ta organizacija, novac izdvaja za odbranu, a ne za obrazovanje i jer sukobi dovode do siromaštva i uništavanja infrastrukture. Što se Evrope tiče, svaki peti stanovnik EU ne vlada dovoljnom veštinom pisanja i čitanja potrebnom za svakodnevni život, pokazala je nova studija urađena za Evropsku komisiju. U studiji se navodi i da 20 odsto stanovnika EU ne poseduje osnove pismenosti i da to treba da bude "signal za uzbunu".*

se unaprede profesionalni status i radni uslovi. Osnovno pitanje je, kako poboljšati status nastavnika? Time će se baviti i učesnici sednice Komiteta eksperata MOR (ILO) i UNESCO, koja će, od 8. do 12. oktobra, biti održana u Ženevi. Oni će analizirati primenu Preporuka, koje se odnose na nastavničko osoblje. Dve glavne preporuke definišu međunarodne standarde za nastavničku profesiju: Preporuka, koja se odnosi na status nastavnika (1966) i Preporuka o statusu nastavničkog osoblja u visokom obrazovanju (1997).

Vlade širom sveta samo deklarativno podržavaju vrednosti i principe iz tih preporuka, jer u stvarnosti ne pokazuju poštovanje za prava i primenu politike u

skladu sa njima. Zato je izuzetno važno da Komitet eksperata nadgleda primenu preporuka i odlučuje o povredama prava nastavnika. Komitet će ispitati izveštaje o primeni preporuka i nalaze uputiti odgovarajućim predstavnicima vlasti, kako bi mogli preduzeti odgovarajuće akcije. Internacionalna obrazovanja će iskoristiti obeležavanje 5. oktobra i sednicu Komiteta eksperata za isticanje stanja nastavničke profesije i obrazovanja širom sveta, ali i kako bi pozvala na hitnu korektivnu i proaktivnu akciju. Tim povodom generalni sekretar Internacionale obrazovanja Fred van Leven ističe da „nastavnici imaju ključnu ulogu u postizanju ciljeva globalne akcije „Obrazovanje za sve“ do 2015. godine, jer vaspitavaju buduće generacije i time obezbeđuju održivi razvoj društava...” “Visoko obučeni, profesionalno kvalifikovani i motivisani nastavnici, koji rade u okruženju koje ih podržava i sa dobrim resursima, mogu da obezbede kvalitetno obrazovanje mladima i odraslima“, kaže Van Leven.

Nastavnici u strategiji obrazovanja

U Predlogu strategije razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine piše da se nastavnici smatraju ključnim akterima obrazovnog procesa, reformskih promena i da su najvažniji u obezbeđivanju kvalitetnog obrazovanja. Zato je predložen niz mera za njihovu bolju pripremu za rad u obrazovanju, zatim, niz dodatnih obaveza i odgovornosti za uspešno odvijanje složenog obrazovnog procesa. Jedino nisu predviđeni podsticaji za uspešne, niti sistem napredovanja i nagrada, a to čitav sistem obaveza čini smislenim u očima nastavnika i učenika. Nema predloga kako će kvalitet biti nagrađen, kako će se dobri nastavnici zadržati u obrazovanju i kako će neko sopstvenom odlukom (a ne silom neprilika) sa voljom i radnim elanom ostati da radi u obrazovnom sistemu.

Srbija: Nepismen svaki drugi

Što se tiče naše zemlje, u Srbiji je 1.350.000 nepismenih (onih koji nemaju ni osnovnu školu), dok je funkcionalno nepismenih polovina građana. Stopa nepismenosti je i dalje izuzetno visoka i iznosi 3,5%, (poređenja radi, ova stopa je u zemljama Evropske unije 1,3%), a najviša je u južnoj i istočnoj Srbiji, gde su, pored mladih, ugroženi i odrasli, i to uglavnom žene iznad 50 godina.

Nastavnici o reformama

Najnovije istraživanje Instituta za pedagoška istraživanja u kojem je 1.800 nastavnika iz 150 škola ocenjivalo kreiranje i sprovođenje obrazovnih politika kroz tri obrazovne reforme u proteklih deset godina, pokazuje da su nastavnici nedovoljno iskorištena snaga u našem obrazovanju. Većina priznaje razočaranost reformama i izneverena očekivanja. Suprotno gotovo uvređenom mišljenju, nastavnici su zadovoljni svojim poslom i otvoreni za promene. Ono čime nisu zadovoljni je, pored lošeg materijalnog položaja na koji se ne može mnogo uticati, nedovoljna uključenost u promene.

Pismenost danas podrazumeva:

-proznu pismenost, odnosno razumevanje i korišćenje informacija dobijenih iz tekstova
-dokumentacionu pismenost, odnosno razumevanje i korišćenje informacija koje se nalaze u različitim formularima i
-kvantitativnu pismenost, odnosno razumevanje npr. izveštaja o stanju na računu u banci, određivanju i izračunavanju poreza, kamata i sl.
-Mass Self Communication (MSC) pismenost (nova ili informatička pismenost) podrazumeva operativno znanje u korišćenju interneta i komunikaciju mobilnim telefonom.

Nastavnici žele da budu uključeni u kreiranje reformi, jer je njihovo iskustvo iz svakodnevnog rada neiscrpan izvor mnogih (ostvarivih) ideja. Oni su ti koji iz učionice mogu najbolje da sagledaju gde su glavni problemi i predlože rešenja. Prema istraživanju, nastavnici se osećaju isključenim iz pokrenutih reformi, a imaju mnogo da kažu i mogu mnogo da doprinesu boljem uspehu reformi. Uostalom, bez njihovog angažovanja nijedna reforma ne može da bude uspešno sprovedena. Takođe, nastavnici smatraju da društvo i država nemaju odgovarajući odnos prema obrazovanju. Ono je na margini prioriteta. Izdvajanja za obrazovanje su i dalje suviše mala, a česte promene u politici izražavaju diskontinuitet reformi, njihovo nedovoljno organizovanje i osmišljenost. Naravno, primanja nastavnici smatraju nedovoljnim, ali više od toga ih opterećuje sve više administrativnog rada u kojem gotovo da se gubi suština obrazovnog procesa. Najviše im smeta što sistemski nije predviđeno prepoznavanje i priznavanje kvalitetnog rada, kao ni njegovo dodatno nagrađivanje. Nastavnici su eksplicitno podvukli mobu za nagrađivanjem kvalitetnog rada i sankcionisanjem lošeg. Bez obzira na izraženu kritičnost (koja odražava i meru odgovornosti u odnosu na posao koji rade), više od 95 odsto izražava spremnost da i dalje rade na sebi, da se usavršavaju i da unapređuju nastavu radi kvalitetnijeg obrazovanja đaka. Nastavnici su, uprkos svemu, zadovoljni svojim poslom. Po svemu sudeći, oni su snaga na koju se u promenama zaista može računati. Ali, spremnost na promene treba negovati i to je ono što donosioci odluka treba da imaju u vidu.

Nastavnici o ugledu zanimanja

U Istraživanju, kao delu projekta o uticaju ekonomske krize na obrazovanje u ruralnim i prigradskim školama u četiri zemlje, pored zajedničkih pitanja za sve, dodatno su pitani nastavnici 15 škola da ocene ugled zanimanja; kakav značaj ima za društvo, kakav ugled mu društvo pridaje i kakav ugled ovo časno zanimanje ima u njihovim očima? Nastavnici su svesni značaja profesije i obrazovanja za društvo, ali smatraju da im društvo ne pridaje potreban značaj. No, u njihovim očima to je i dalje ugledno zanimanje. Kritičnost u odnosu na ponašanje države prema obrazovanju, nedovoljna briga čitavog društva za delatnost na čijim rezultatim počiva budućnost svakog društva, izražena je, takođe, i u ovom istraživanju. Ali bi više od 95 osto nastavnika ponovo izabralo prosvetu. Dakle, u prosvetu malo ko slučajno zaluta, to je izbor iz ljubavi prema deci, prema profesiji i misiji koju obrazovanje ima u svakom društvu. Zato i ne mogu biti višak oni koji treba da podignu nizak obrazovni nivo stanovništva naše zemlje. Ne mogu biti plaćeni nedopustivo malo, i ne može se sve loše u društvu pripisivati njima.

*Upravo stoga se u ime svih učitelja, nastavnika, profesora... i pridružujemo
zajedničkoj akciji i "Podržavamo nastavnike"
i... srećan nam praznik!*

Novi Sad/Beograd, 04.10. 2012.

Hadži Zdravko M. Kovač, ravangradski učitelj
Generalni sekretar NSPRV (i SrpS)

